

- Çetin, Ş. (2003). *Yiyecek – İçecek Yönetimi-II. Ders Notu*. Mersin Üniversitesi Yayını.
- Çetin, Ş. (2005). Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16 (2): 153-169.
- Çetin, Ş. (2005). Ağır İletmelerinde Başarılı Lider-Yönetici Tipolojisi: Kavramsal Bir Çalışma, *SOİD: Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 2 (4): 14-21.
- Çetin, Ş. (2007). Tesis Dışı ziyafet Organizasyonlarında Uygulanan Kalite Kontrol Sürecinin İncelenmesi: Adana İlinde Faaliyet Gösteren Beş Catering İşletmesi Üzerinde Bir Uygulama, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (1): 75-89.

KAYNAKÇA

- Çetin, Ş. (1987). Turizm Eğitimi ve Turizm Eğitimi Gören Elemanların İstihdam Sorunları (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çetin, Ş. (1993). Turizm Endüstrisine Mutfak Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi (*Basılmamış Doktora Tezi*). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, Ş. (1999). Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Eğitimi Alan Elemanların İstihdam Sorunları (*Basılmamış Özgün Araştırma*). Mersin: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Y.O.
- Olçay, A. (2008). Türk Turizminde Eğitimin Önemi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2): 381-390.
- T.C. Turizm Bakanlığı (1994). *Turizm Endüstrisi İşgücü Araştırması: 1993*. Ankara: Levent Ofset Matbaacılık ve Yayıncılık.

Sevda SAHİLLİ BİRDİR, Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Çiftlikköy Kampüsü, Yenişehir, Mersin.

E-posta: birdirss@mersin.edu.tr

Akademik Turizm Yayıncılığı ve Hüseyin Yıldırım

Hasan GÜLSAÇAN

Detay Yayıncılık

GİRİŞ

Birkaç yıl önce, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, turizm alanına katkı vermiş kişilerin yaşam öykülerini yayınlamaya başlar. Sohbet sırasında Nazmi Kozak'ın "Hüseyin Yıldırım'ı sen yazar mısın?" demesiyle ortaya çıkan bu yazı, öncelikle bir "yaşam öyküsü" ya da "anı" değildir. Akademik bir dergide yayınlanıyor olsa da, bir makale hiç değildir. Uzun zaman öncesinden tanıdığım bir dost(un)/abinin gözlemlediğim, bende kalan yaşam kesitlerinin ayrıntıya girmeden paylaşımıdır. Kitap/yayıncılık sektöründe uzun yıllar emek vermiş, bu sektörün mutfağından yetişmiş bir insanı anlatmanın hem zor hem de her zaman eksik kalacağının farkındayım. Bu derginin/yazının okurları doğal olarak (şimdi veya daha sonra) çalışma ortaklarımız -umarız- olacaktır. Denildiği gibi, "yaşayarak öğrenmek" en doğrusudur.

KÖYDE DOĞUP ANKARA'DA BÜYÜMEK

Hüseyin Yıldırım, Halis'ten olma Zöhre'den doğma, nüfus kayıtlarına göre 1958, kendi beyanına

göre 1956 yılında, Erzincan ili, İliç ilçesinde doğar. Dört kardeşin en büyüğüdür. İlkokul ikinci sınıfa kadar köyde okur. Babası Ankara'da bir cam atölyesinde çalışmaktadır. Geçim derdi belası, "gurbet" olarak mektuplara ve türkülere sinmeye başlar. Özlemler ve kavuşmalar yaz izinlerinde giderilmekte, çoluk-çocuğun hali bu kısacık aralarda hallolmaktadır. Bu izinlerden birisinde öğretmeni babasına, "Bu çocuğu Ankara'ya götür, orada okusun" der. Baba-oğul Ankara'nın yolunu tutarlar. Ankara'nın gecekondu semtlerinden olan Altındağ'da bulunan Hıdırlıktepe İlkokulu'na üçüncü sınıftan başlar. Okul bitene kadar aileden uzakta, baba-oğul tek başlarına yaşarlar.

Aynı mahallede Atıf Bey Ortaokulu'na başladığı dönem aile köyden Ankara'ya taşınır. Evdeki yalnızlık ve hasret biter. Ortaokul bitiminden sonra Yıldırım Beyazıt Lisesi'ne kaydını yaptırır. Hesapta olmayan ise, ailenin gelişi ile ortaya çıkan ekonomik zorluklardır. Babanın maaşı altı kişilik nüfusa yetmemektedir. Lisenin gece bö-

lümüne geçer, gündüzleri de çalışarak ev ekonomisine katkı sağlayacaktır böylece. Evin büyük oğlu olarak bu sorumluluk ona aittir. İlk işi olarak (amcasının oğlu ile birlikte) simit satmaya başlar. Bunu, ayakkabı boyacılığı, açık hava sinemalarında çekirdek ve kola satılması izler. Gençlik Parkı'ndaki lokantalarda (burada Zeki Müren ile tanışır, sonraki sayfalarda anlatılacaktır) komi olarak çalışır. Yorucu ve yıpratıcıdır çalışma şartları. Diğer yandan da, akşam da okul ve dersleri aksatmamak gerekmektedir.

Kitap okumayı çok sever Hüseyin Yıldırım. Okul kütüphanesinin müdavimidir. Kendi söylemiyle, yolda gördüğü kâğıt parçasını dahi alır okur. İlginç olan ise, o güne kadar henüz bir tane bile *kitapçı dükkânı* görmemiş olmasıdır. Çalıştığı muhasebeciye bir kitap gerekir. Dükkân sahibi, Hüseyin Yıldırım'a Zafer Çarşısı'nı tarif ederek kitabı oradan alıp getirmesini ister. İlk defa Zafer Çarşısı'nda görür *kitapçıları*. Kitapçı vitrinlerine bakar doya doya. Bu kadar çok kitabın bir arada olması şaşırır onu. Alacağı kitabı unutturur bu şaşkınlık. Çarşı'da dükkânları şaşkınlık ve hayretle seyrede seyrede dolaşmaya devam ederken, vitrinlerin birinde "Çırac Aranyor" diye bir yazı görür, içeri girer. Kitapçılık sektöründeki ilk patronuyla tanışır: Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Genel Müdürlüğü'nden emekli Rıdvan Bülent Erciyes. Muhasebeciye döner ve patrona işten ayrılmak istediğini, kitapçıda çalışacağını söyler. Sektöre adımını böylece atmış olur.

ZAFER ÇARŞISI: KİTAPÇILIĞIN OKULU

Çarşı, Ankara'nın yaşayan, her daim hareketli, ülkenin aydın ve yazar-çizer takımının uğrak yeridir. Yaşar Kemal, Enver Gökçe, Cemal Süreya ve daha birçok şair-yazarın buluşma yeri olan sahibi Remzi İnanç'ın olduğu Toplum Kitabevi'ne gelir giderler. Solcu ve sağcı gençlerin de uğrak yeridir çarşı. Her görüşün kitapçısı ayrıdır ama meşhur çaylarıyla herkesin övgüsünü aldığı çay ocağı, ortaktır. Böylesi sosyal ve renkli bir çarşıda, Doruk Kitabevi'nde işe başlar Hüseyin Yıldırım. İki patronu vardır. Emekli bürokrat Rıdvan Bülent Erciyes ve emekli asker Dinçer Kişioğlu. Doruk Kitabevi, Hüseyin Yıldırım'ı yayıncılık

anlamında bugüne getiren, yayıncılığın püf noktalarını öğreten bir okul anlamına gelir.

Çarşı'da daha çok İstanbul ve Ankara'dan getirilen kitaplar satılmaktadır. Yayın yapan çok azdır ve bu yayınların çoğunluğu edebi yapıtlardır. Bilimsel, mesleki yayınlar ve okul ders kitapları üniversite matbaalarından satın alınarak getirilir, müşteriye sunulur. Doruk Kitabevi (ülkede o tarihlerde üniversiteler ve devlet kurumları akademik kitap yayınlamaktadır), ilk akademik yayın yapan özel sektör kitabevlerinden biridir. Hukuk ve tatbikat kitapları ağırlıklı yayınlardır bunlar. Hüseyin Yıldırım, yayıncılığın ne olduğunu, nasıl kitap bulunduğunu, matbaayla nasıl çalışıldığını, kitabın satış ve dağıtım kanallarının neler olduğunu gibi daha pek çok mesleki birikim ve pratiği burada öğrenecektir. 1987 yılında Doruk Kitabevi'nden ayrıldıktan sonra, askerlik öncesi/sonrası, evlilik, çoluk-çocuk derken Zafer Çarşısı içinde ve dışında birçok yayınevinin kurulmasına önayak olur veya bir şekilde içinde yer alır. Ortaklık yapar. Uzun ömürlü olmasa da, araya bir de devlet memurluğu sığdırır. Toprak Mahsulleri Ofisi'ne memur olarak girer. Bir süre sonra tayini bir ilçeye çıkar. Olayların, ölümlerin çokça yaşandığı yıllardır. Başına geleceklerden korkar; memurluktan istifa eder, askere gider.

YAYINCILIKTA DÖNÜM NOKTALARI

Askeri darbenin, toplumsal yaşamda ve günlük yaşamda izlerinin taze olduğu yıllar. Liberal/piyasa ekonomisinin "Küçük Amerika" yaratmak için kan-ter içinde ülke genelinde yaptığı ekonomik, sosyal atılımlar. "Papatyalar" bir yandan; Türk ekonomisi ve insanının ilk kez tanıştığı "Hayali İhracat ve Banker" dolandırıcılığı bir yandan. "Semra Hanım, hadi bir kaset koy da şöyle neşelenelim!" diyen Özal'ın yeniden(!) kurduğu bir ülke. Böyle bir ortamda, 1980'li yılların sonunda tanırım Hüseyin Yıldırım'ı. Zafer Çarşısı'nda. Eylül Kitabevi'nde işe başladığım daha ilk gün. Otuzlu yaşlarını süren bir delikanlıydı. Kara pos bıyıklarının altında gülümseye hazır dudaklarından ilk dökülen sözcükler "hoş geldin, nerelisin?" olur. Eylül Kitabevi maceramız kısa sürer. Hüseyin Yıldırım, Adım Yayıncılık isimli şirketini kurmak için ayrılır ama ben bir

süre daha devam ederim. Dükkâna kilidi vurup ben de ayrılırım nihayetinde.

Ayhan Tamer, (Hüseyin Yıldırım'dan bahsederken Ayhan Tamer'i anmamak bu yazıyı eksik bırakır), Zafer Çarşısı'nın Sakarya Caddesi tarafına düşen merdivenlerin yanında, hanın zemin katını kiralar (şimdiki Adil Han). Kitap rafları, masa, sandalye, işe yarayacak-yaramayacak birkaç parça eşya koyar dükkâna. İki ortak "Adım Yayıncılık" tabelasını asarlar kapının önüne. Hadi hayırlısı, kervan yolda dizilir. Hüseyin Yıldırım'ın yayıncılıktaki dönüm noktaları aşağıdaki şekilde gelişmeye başlar.

Dönüm Noktası 1: Adım Yayıncılık Yılları

O yıllarda "bond" çantalar modadır. Her Türk erkeği "007 Bond" olmak ister sanırım ama bize sadece çantasını taşımak düşer. Olmayan paralar, olmayacak hayaller ve umutlarla dolu çantanın içi. Bir de posta çekleriyle. Sermayesi (yok denecek kadar) kısıtlı şirket, iki ortak ve iki çalışanı ile yola çıkar. Yokluk, aramayı zorlar; bu zorlama eninde sonunda "bulmayı, icat etmeyi" sunar. Türk kitapçılık/yayıncılık tarihinde bir ilk gerçekleşecektir. O güne kadar yayıncılıkta yapılmayan/yapılamayan bir pazarlama yöntemi denenir. Yayınevinin ilk yayınlarından biri olan "Sorularla Yapı İşleri Uygulaması" başlıklı kitabın içeriği broşür halinde basılır. Telefon rehberleri ve başka kaynaklardan bulunan adresler broşürlere yazılır günlerce. Parmak uçlarımız şişer, su toplar kalem tutmaktan. Yüzlerce broşür (içine posta çeki konularak) postaya verilir ve gelecek siparişler beklenmeye başlanır.

İnanılmaz bir şey olur ve bu çalışma sonuç verir. Tahminimizden çok fazla sipariş gelir. Belediye ve İmar Müdürlükleri'nden gelen siparişler anında paketlenip postalanır, yeni adresler bulunur, yeni broşürler postaya verilir. Posta çekinde sermaye birikimi artmaya başlar, yüzlere ince bir tebessüm yerleşir. Dedim ya, yokluk bendini aşmanın yolu onun etrafından dolaşmak değil, onu ortadan kaldırmaktır.

Hükümet, Mesut Yılmaz'dan Tansu Çiller'e geçer. Siyasal alanın sertleştiği bir dönemdir. Turgut Özal "çağ atlatırken" Tansu bacımız "iki anah-

tar" vermeyi uygun görür halkımıza. Her mahalde de bir milyoner olmak şartıyla üstelik. Güçlünün, erkin arkasında sıralanmak bu halka hep güvenli gelir. Miting alanları, rüzgâra ağır gelen vaatlerle, çalgınca alkışlarla yıkılmaktadır. Yolsuzluk, talan ve yağmanın yasalaştığı yıllar beklemektedir ülkeyi. Yine, yeni bir ülke kurulmaya başlanmıştır. Kitapçılık/yayıncılık zor meslektir. Sürdürülebilirliği cambazlık gerektirir. Kâğıtçısı ayrı, matbaacısı ayrı, dizgicisi ayrı (o yıllar herkesin masasında bilgisayar yoktu, bilmem bilir misiniz "dizgicilik" diye bir meslek vardı) ayrı oğlu ayrı... Hepsıyla tek tek uğraşman, dert anlatman, işini gördürebilmen için, susuz dereden kalburla su taşıman gerekir.

Han'ın girişindeki fotoğrafçı komşumuz dükkânını boşaltınca, Adım Yayıncılık buraya taşınır. Vitrinli bir "kitapçı" olur. Üstelik Zafer Çarşısı'nın giriş merdivenlerinin başında, çarşıya gelenlerin görecekları ilk kitapçı olarak iyi sayılabilecek bir konuma sahiptir. Yıllar sonra o han "Kitapçılar Çarşısı" olur. Aşağıda anlatacağım öyküdeki gerçeklikte kendiliğinden ispatlanır böylece.

Borsa yeni yeni bilinir olur ülkede. Her akli eren, cebinde üç-beş kuruşu olan borsa oynuyor, yeni yeni dilimize girmeye başlayan "tüyo verme", "borsa çıktı, rekor kırdı", "A firmasının kâğıdı çakıldı" gibi sözler havada uçuşuyor. Herkes borsayı merak ediyor, ama bu iş ne menem bir şeydir kimse bilmiyor. Borsa meraklıları, borsa ile ilgili ne bulursa topluyor (çoğunlukla gazete ve dergi yazılarıdır bunlar. Google henüz sınırlarımızdan içeriye girmez) ama doğru dürüst bir yayın bulamıyorlar. Türkiye'de belki de ikinci (Muharrem Karslı'nın kitabından sonra) "Borsa" kitabını yayınlamak olan Adım Yayıncılık, bu boşluğu zamanında görür. Kitap, sadece kitapçılarda değil, Ankara'daki tekel büfelerinde de (evet doğru okudunuz) satılmaya başlar.

Yayınevi, hukuk, işletme ve eğitim alanlarında 400'e yakın kitap yayınlar. Bu kitapların birçoğu üniversitelerde temel ders kitabı ve önemli referans kitapları olur. Satış ciroları yüksektir. Halen kimi yayınevi bu kitapların baskılarını yeniliyor veya benzerlerini piyasaya sürüyor.

Hüseyin Yıldırım, kitap piyasasındaki boşlukları iyi görür. Hangi alanda kitap eksikliği var, hangi konuda kitap hazırlanırsa satılabilir, bunları öngörebilir. Çırağından beri Ankara'nın bilmediği, arayıp da bulamadığı kitapları Eskişehir, İzmir ve İstanbul üniversitelerinden bulup getirir, satışa sunar. Bu durum diğer kitapçılarla arasında bir fark oluşturur, okuyucu/müşteri bulamadığı kitap için ilk çaldığı kapı Adım Yayıncılık olur. Yeri gelmişken belirtmekte yarar var; Detay Yayıncılık yayın çizgisini belirleyen "turizm" yayınlarının temelleri Adım Yayıncılık'ta atılmıştır aslında. Salih Saraç'ın "Konaklama Muhasebesi" kitabı, Abdullah Tekin'in "Seyahat Acenteleri Tarihi" kitabı ve Mehmet Gürdal'ın "Turizm Ulaştırması" kitabı bu dönemde yayınlanır.

Adım Yayıncılık, akademik yayıncılıkta yeni ve farklı bir ses olur. "Güzel şeyler uzun ömürlü olmaz" derler, öyle de olur. Kişisel ve yönetsel yanlış tercihler yayınevinin sonunu getirir. Yayınevi batır, ortaklık bozulur. Adım Yayıncılık emekçilerinin dostlukları baki kalsa da yolları ayrılır. Ben bir reklam ajansında iş bulurum. Hüseyin Yıldırım ise, farklı yayınevlerinde yayın yönetmeni olarak çalışmaya başlar. Ta ki Detay Yayıncılık'ı kurana kadar. Ankara'nın ünlü Sakarya Caddesi'nde bir binanın ikinci katında yayın hayatına başlayan şirket "akademik" kitaplar çıkarmaya devam eder, zorlu ekonomik şartlarla da başa çıkmaya çalışır.

Dönüm Noktası 2: Ve Detay Yayıncılık

2002 yılında, devlet kurumlarına personel alımı için uygulamaya giren Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), Detay Yayıncılık'ın gelişimi ve ekonomik rahatlaması için bulunmaz bir şans olur. Daha önce dediğim gibi, Hüseyin Yıldırım yayıncılık alanındaki boşlukları iyi görür. Bu güzel pası kaçırmaz. Yanılmıyorsam Türkiye'de bir ilk olan "Müfettişlik-Uzmanlık-Kaymakamlık-Hakimlik-Denetmenlik-KPSS Hazırlık Kitabı ve Soru Bankası" kitabını çıkarır. Musa Ceylan (kitabın yazarı) ile birlikte, şehir şehir dolaşır kitabın tanıtım ve satışını yaparlar. Beklenen ilgi, kitaba olan talep ve satış rakamlarından anlaşılacağı üzere çok yüksektir. Bu ve birkaç yayın sayesinde Detay Yayıncılık (doğal olarak da Hüseyin Yıl-

dırım) rahat bir nefes alır. Bu rahatlama, Sakarya Caddesi'ndeki ofisten şimdiki yerine, Adakale Sokak 14 numaraya taşır yayınevinin. Ne taşınma ama! Hamallar, işin uzun süreceğini bahane ederek işi bırakırlar. Kitapları ikinci kattan aşağıya taşıyıp, arabaya yüklemek Hüseyin Abi ile bana kalır. Adakale Sokak'taki yer, görece daha rahat ve geniş bir çalışma alanı sunar.

2003 yılında yollarımız yeniden kesişir. Tekrar birlikte çalışmaya başlarız. Teknoloji ülkeye yeni girmeye başlar, bizim sektörde (yayıncılık ve matbaa) çok kalıcı değişimlere yol açar. Tipo baskı dönemi biter, ofset ve web baskı teknolojileri yaygınlaşır, diğer her şeyde olduğu gibi "hız" belirleyici bir etken olur iş yaşamında. KPSS ve benzeri sınav kitapları başlı başına bir sektör (dershane, kitap ve dergiler ile) olur. Talebin fazlalığı ve ürün çeşitliliği yayıncıları bu alana çeker. Yüksek kârın çekiciliği bu alanın hızla mafya türü ilişkilere ve manavda armut satar gibi kitap satan yeni "esnaf" ile tanışmamızı sağlar. Sınav kitabı yayıncılığı, kitap mağazalarında da kendisini hissettirir. Raflardaki akademik yayınların yerlerini sınav kitapları alır. Bugün kitapçılarda, sorulmadıkça akademik yayın bulmak zordur. Bu iş sadece okul yakınlarındaki fotokopilere bırakılır. Onların da kitaba bakışı, okulların açılması ve kapanması ile sınırlıdır. Yarı orijinal-yarı korsan bir ilişkidir kitapla olan durumları.

Dönüm Noktası 3: Turizm Yayıncılığında Öncülüğe Doğru

Hüseyin Yıldırım, sınav kitapçılığının çığırından çıktığını erken görür ve bu alandan çekilir (2000'li yılların ortaları). Akademik yayınlara ağırlık vermeye başlar. Üniversitelerde "turizm" bölümleri yeni yeni açılmaya başlanır. Birkaç üniversitede başlayan bu eğitim giderek yaygınlaşır. Bu alanda kitap yayını çok fazla değildir. Bir elin parmakları kadar vardır belki de. Hüseyin Yıldırım, bunu fark eder ve hemen bu alana ilgili çalışmalara girer. Altuğ Yörükoğlu'nun "Servis Yönetimi" kitabıyla başlayan bu süreç, Detay Yayınevi'nin yayın listesinde şimdilik (!) 200 üzerinde turizm kitabıyla sürmektedir. Bazı kitapların yeni basımları da yeni baskılar da devam etmektedir. Toplamda bin kitap eşliğini geç-

miş bir yayınevini, 200 üzerinde turizm kitabı yayınlaması gerçek anlamda bir ödülü hak ediyor, diye düşünüyorum.

ANILAR... ANILAR...

Ve Hüseyin Yıldırım'dan dinlediğim anılardan bir kaçını da sizinle paylaşmazsam olmaz sanırım. Ankara Gençlik Parkı o dönem çok ünlüdür. Şehir ahalisinin ve dışardan gelenlerin mutlaka uğradıkları bir mekândır. Hafta sonları aileler, gençler, çarşı izni askerler parka akın etmektedir. Belki şehrin tek eğlence parkı olduğundan, belki Ulus'un ortasında yapay bir gölün içinde kayıklar olduğundan... Kim bilebilir! Bir cumartesi günü. Lokanta gündüz yoğunluğundan kurtulmuş, çalışanlar son müşterileri kollayarak, masaları ertesi güne hazırlamaya girişmişlerdir. Etraftan gelen eğlenceli sesler de azalmaya başlamıştır. Şehir, bozkırın ılık gecesine hazırlanmaktadır.

Lokantanın girişinde bir telaş, bir hareketlilik olur. Patron, çalışanlar ve az sayıdaki müşteriler girişe hareketlenmiştir. Herkes ayaklanmış, içeri giren guruba yönelmiştir. Gelenler siyah takım elbiseli, papyonlu, traşlı efendi tipleridir. El ve koltuk altlarında çalgı aletleri vardır. Bunlar, yan taraftaki göl manzaralı aile gazinosunda çalan müzisyenlerdir. Fakat bu ilgi sadece "çalğılar" için biraz abartılıdır. Bu abartı biraz sonra anlaşılacak, müzisyenlerin saygıyla arka taraflardaki bir masaya buyur ettikleri kişi, Zeki Müren olacaktır. Türk Sanat Müziği'nin "sanat güneşi."

Zeki Müren ve beraberinde gelenler uzun süre kalırlar lokantada. Sohbet sohbeti açar, anılar anıların ucunu yakar. Gecenin geç bir saatinde çıkarlar mekândan. Çalışanlara teşekkür edilir, bahşiş verilir. "Şerefler verdiniz efendim!" "Yine bekleriz efendim!"ler eşliğinde uğurlanırlar. Zeki Müren masasına hizmet eden komiye 5 TL bahşiş verir. Bu para, Hüseyin Yıldırım'ın o zamana kadar gördüğü en büyük rakamdır.

1970'li yıllar, Doruk kitabevi günleri. O yıllarda akademik ve üniversite ders kitaplarını, üniversitelerin "Yayın İşleri Müdürlükleri" çıkartmaktadır. Kitapçılar da buralardan belli bir indirimle bu yayınları alıp satmaktadır. Ziya Eralp'in "Tu-

rizmin Toplumsal Değişime Sosyo-Ekonomik Etkisi" isimli bir kitabı vardır. Kitabı, Ankara Üniversitesi basar. Doruk Kitabevi, bu kitapla birlikte üniversitenin diğer yayınlarını da alması için Hüseyin Yıldırım'a gönderir. Kitabevinin dört tekerlekli el arabasını alarak yola düşer Hüseyin Yıldırım. Lakin okulda boykot vardır. Öğrenciler kimseyi okula sokmaz. O dönem Hukuk Fakültesi öğrencisi olmasına karşın Hüseyin Yıldırım da okula giremez. Fakülte Dekanı olan meşhur Anayasa Profesörü Bülent Nuri Esen kenardan bu durumu görerek olaya müdahale eder. Kitap satış bürosuna girmesini sağlar. Hüseyin Yıldırım kitapları alır, dört tekerli el arabasına güzelce istifler. Dışarda kar yağdığı için kitapların üzerine naylonla kapatır. Okulun merdivenlerinden güç bela inerek caddeye çıkar. İstikamet, Zafer Çarşısı...

Arabayı ittirerek Kızılay'a doğru giderken, iki polis yanına yaklaşır ve durmasını isterler. Arabada ne taşıdığını sorarlar. "Kitap" der, inanmazlar. Naylonu kaldırmalarını isterler. Çaresiz naylonu kaldırır. Polislerden birisi en üstteki "Turizmin Toplumsal Değişime Sosyo-Ekonomik Etkisi" kitabını görür. Hemen kitabı alır eline ve Hüseyin Yıldırım'a döner: "Bu ne lan, bıktık sizden. Marksizm, Leninizm, komünizm, faşizm vardı, şimdi de "turizm" mi çıktı!" der ve tokadı yapıştırır. Soluğu Demirlibahçe Polis Karakolu'nda alırlar. Komiserin karşısına çıkartılır. Hüseyin Yıldırım kitabevinde çalıştığını, kitapları satmak için aldığını, yerlerinin Zafer Çarşısı'nda olduğunu, bir örgüt üyesi bilmediğini anlatmaya çalışır. Yeni bir örgüt bulmanın heyecanı ile o da bir tokat yapıştırır. Babası ve Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden birkaç öğretim üyesinin de olaya müdahil olmasıyla zor bela karakoldan kurtulur. Kendi dediği gibi, "turizmden" ekmek yemeye önce "dayak yemekle" başlar.

İsmet İnönü ve eşi Mevhibe İnönü ile Pembe Köşk'te unutulmazlar arasına giren tanışıklığı, Yılmaz Güney ile daha küçük bir çocukken başlayıp, uzun yıllar devam ettirdiği mektup arkadaşlığı... Fakat hiçbir anı Veli Dede'sinin, Kurtuluş Savaşı'nda Atatürk'ün şoförlüğünü yapması onuru kadar derinden etkilememiştir Hüseyin Yıldırım'ı.

TANIKLIKLAR... TANIDIKLAR...

İnsan yaşadığı toplumsal çemberde birilerine değer, dokunur. Bu temas birilerini ya yanımızda tutar ya da uzaklaştırır. İş yaşamı ve özel yaşam, bu anlamda çoğu kez içiçe geçer. Sınırlar bazen kaybolacak kadar grileşir. Bunlardan birisi de, Ayhan Tamer'dir. Hüseyin Yıldırım'ın iş ve özel yaşantısının yanı başında olanlardan. Ayhan Tamer der ki:

Kardeşim Hüseyin Yıldırım.... 1977 yılından beri yola çıkarak ortaklık ve kardeşlik yaptığım, sevgili arkadaşım yayıncılık sektöründe eşine çok az rastlanacak bir dost ve işadamıdır. Geniş öngörülü ufkuyla ve özverili çalışmalarıyla Türk yayıncılık sektöründe bir istikrar abidesi olmuş kardeşimin yayıncılık dünyasına daha çok büyük katkılar sağlayacağından adım gibi eminim. Mütevazı, olgun tavır ve davranışlarıyla her zaman örnek teşkil eden kardeşim ile gurur duyarak, tüm hayatında her şeyin en iyisine sahip olmasını temenni ediyorum.

Musa Ceylan, KPSS alanında Türkiye'de ilk kitaplarından birinin yazarıdır. Yukarıda söz edildi (Dönüm Noktası 2 - Ve Detay Yayıncılık). Bir tanıtık aracılığıyla başlayan yayıncı-yazar ilişkisi zaman içinde evrilerek dostluğa dönüşür. Musa Ceylan'ın sözleriyle:

1997 yılı sonlarıydı tanışmamız. Tam 20 yıl olmuş elimde bir kitapla kapını çalışım. Kızılay-Bayındır Sokak'ta bir apartmanın 4. katında küçük bir ofiste buluşuruz. Türkiye'de alanında yayınlanacak ilk kitabın sahibi olmam nedeniyle oldukça ürkek ve endişeliyim. Bir babanın evladını teslim edebileceği güvenilir bir kişi aramasına benzer bir heyecan içindeyim. Sadece kitabımı basacak biri değil, aynı zamanda onu evladı gibi sahiplenecek bir yayıncı arıyorum. Her kitap basımı yapan kişi yayıncı değildir. Yayıncılık, yazarla yayıncı arasında karşılıklı güvene bağlı yürütülebilen bir meslektir. 20 yıl boyunca her zaman yanımda olan, kitaplarıma evladı gibi sahip çıkan "Hüseyin Abi" seni çok seviyorum, mesleğinde nice yıllara diyorum.

Adım Yayıncılık ve Detay Yayıncılık arşivinde yer alan ilk kitabın yazarı olan Prof. Dr. Cemal Yükselen, Hüseyin Yıldırım ile Zafer Çarşısı'nda başlayan tanışıklıklarını dostluk güveniyle sarmalayarak bugüne taşırlar. Cemal Yükselen'in söyledikleri ise, dostluğun verdiği içtenliği yansıtmaktadır:

35 yıl önce tanıştığımız ilk günden bugüne aynı içten yaklaşımı, işine, bilime duyduğu sevgi ve saygısına

çok yakından tanık olduğum değerli dostum Hüseyin Yıldırım, benim için dostluğunun onurunu ve gururunu paylaştığım bir can. Kişiliği, dürüstlüğü ile örnek insan, yıllarca bilim dünyasına ve yayıncılık sektörüne önemli katkıları dolayısıyla da hepimizin saygı duyduğu değer.

Erciyes'in soğuşunu dostlukla ısıtan, her daim kapısı ve gönülü açık olanlardan birisi de Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa'dır:

1991 Eylül ayında akademiye başladığım günlerde, tabii o zamanlar bugünkü imkânlar mevcut değil, ilk akademik kütüphanemi oluşturmak amacıyla Ankara'ya kitap almak için giderim. Zafer Çarşısı'na girmeden hemen sağda Adım Yayıncılık'ta ilk kez tanışırım Hüseyin Yıldırım ile. Sonrasında kendisi Detay Yayıncılık'ı kurar, hem mesleki hem de beşeri maddede diyalogumuz gelişerek kesintisiz devam eder ve bugünkü dostluk düzeyine gelir. Portföyünde büyük ölçüde turizm akademik camiasının yayınlarının bulunduğu Detay Yayıncılık, Ankara'ya her gittiğimde bir uğrak yeri olur. Hüseyin Yıldırım, dürüst, samimi ve duygusal bir insan olmakla beraber, aynı zamanda iyi de bir dosttur.

Detay Yayıncılık ailesine yedi yıl önce katılan, içten ve pozitif yaklaşımıyla, birlikte çalışmaktan hep mutlu olduğumuz Prof. Dr. Reha Alpar ise düşüncelerini kısaca şöyle paylaşır:

2010 yılında kitabımın yeni baskısı için yayınevi arayışına girerim. Birkaç yayınevine rastgele giderim. Kitabımın alanının kendi alanlarına uymadığını söylerler. Öğretim üyesi bir arkadaşım Detay Yayıncılık sahibi Hüseyin Yıldırım ile görüşmemi önerir. Randevulara ve yayınevine giderim. Kendisiyle tanışırım. Kitabın gelişim sürecini anlatırım. Bana doğrudan, kitabı basabileceğini söyler. Son derece sakın bir şekilde basım süreci hakkında çok ayrıntılı bir bilgi verir. Doğru bir yere geldiğim ve doğru bir kişi ile tanıştığım duygusunu yoğun bir şekilde hissederim. Kitaplarımın beşinci baskısına ulaştığı bu süreçte bu duygu hiç değişmez.

Yine kitaplarını bastığı ve bu mesleki diyalogun zamanla dostluğa dönüştüğü Prof. Dr. Kemal Kantarcı da, Hüseyin Yıldırım'ın kişisel ve mesleki özelliklerine şu şekilde vurgu yapmaktadır:

Hüseyin Yıldırım ve Detay Yayıncılık, akademik ve kişisel yaşantımda oldukça önemlidir. Yazdığım birkaç kitap, kendisinin ve değerli çalışanlarının katkısıyla ortaya çıkar. Bizim hem akademik danışmanımız hem de Ankara'daki ev sahibimizdir, arkadaşımızdır. Hüseyin Yıldırım, hem deneyimli ve bilgili bir yayıncı hem de eşsiz bir dosttur. Akademik yaşamla ilgili her türlü sorunu aktarabileceğiniz gibi, yaşamınızla ilgili her konuyu da güvenle tartışabiliriz.

ve engin deneyimlerinden yararlanabilirsiniz. Yayınevi, en karmaşık akademik konuların tartışıldığı bir yer olmanın yanında ülkenin son 50 yılını acısıyla tatlıyla yaşamış olan Hüseyin Yıldırım'ın anılarının paylaşıldığı ve keyifli sohbetlerin paylaşıldığı bir mekândır. Aynı zamanda bu yayınevi, Türkiye turizm yayınlarının büyük kısmının üretildiği yerdir. Hüseyin Yıldırım, yayıncılık ve Anadolu demektir. O, memleketin akademik ve kültürel bir aynası gibidir ve her şeyi en sade, en yalın bir şekilde yansıtır.

Bu yazının yazılmasına önayak olan, dergi çıkarma çabası/zorluğunun yanı sıra turizm yazınında sürekli bir arayış ve yol açma uğraşısında bulunan Prof. Dr. Nazmi Kozak ile Hüseyin Yıldırım'ın tanışıklığı eskilere uzanır:

Anatolia Dergisi'ni kitapçılara bırakarak insanlara ulaşmaya çalıştığım dönemlerdi. Adım Yayıncılık olsa gerek, Hüseyin Yıldırım ile orada tanışırız. Yayınevi farklı akademik kitaplar yayınlıyordu. Kendisi, turizm alanında da kitaplar yayımlamaya başlayınca, görüşmemiz sıklaşır. Yayın/yayıncı anlayışımızın birçok ortak paydada buluştuğunu görünce, çalıştığım yayınevinden ayrılarak, birlikte çalışmaya başlarız. Yayıncı-yazar ilişkisinin ötesinde samimiyete dayanan dostluğumuz 1997 yılından bugünlere kadar gelir.

Gerek mesleki anlamda kendisinin yaşamış oldukları, gerekse çalışma arkadaşları ile öğretim elemanlarının kişisel gözlemlerine bir bütün olarak bakıldığında, Hüseyin Yıldırım'ın sabırlı, istikrarlı ve kolay kolay vazgeçmeyen bir kişiliğe sahip olduğunu söylemek mümkündür. Aynı zamanda, herkes ile iletişime açık bir izlenim vermesiyle nedeniyle, çevresinde de sevilen bir kişidir. Bu yüzden, uzun yılları içinde barındıran arkadaşlıklara ve dostluklara sahip olur. Özellikle turizm yayıncılığına yaptığı katkılardan dolayı da akademik turizm camiası tarafından takdirle karşılanır; bu kapsamda da, bazı kongrelere verdiği destekten dolayı plaketle ödüllendirilir. Yayıncılık bağlamında alana yaptığı katkılardan dolayı, Anatolia: Turizm Araştırmaları

Dergisi tarafından da Turizm Eğitime Hizmet Ödülü'ne layık görülür (2010).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türkiye'nin turizm tarihi yazılırsa eğer bir gün, yüzlerce kitabı yayınlayan Hüseyin Yıldırım ve Detay Yayıncılık, kesinlikle bu tarihin içinde yer alacaktır. Satmayacak, kitapçı raflarına giremeyecek kitapları dahi yayımlayarak turizm yazınına katkı sağlar. Halen de bunu yapmaya çalışmaktadır. Dünya yayın tarihinde bu sayılarda turizm kitabı yayını yapan başka bir yayınevi var mıdır, orası bilinmez. Zorlu, çok zorlu yollardan, patikalardan ve dik yamaçlardan aşılarak buralara gelinir. "Çorbayı kaynatmak" ne kadar gerçekse, kitabı sevmek de bir o kadar bu işin kutsalı. Sevmezsen olmaz. Yapamazsın. Bir ömrü kitaba ve kitap yayıncılığına vermek, Hüseyin Yıldırım gibi serdengeçtilerin göze alabileceği bir iştir. Sadece Yayıncılar Federasyonu'nun 2016 yılı istatistikî bilgileri bile yeterli akademik yayıncılığın Türkiye'deki durumunu anlamak için: "2016 yılında yayımlanan kitapların yaklaşık %16'sını yetişkin araştırma, inceleme kitapları, %5'ini yetişkin edebiyat sanat kitapları, %8'ini çocuk ve gençlik kitapları, %13'ünü inanç kitapları, %1'ini akademik yayınlar, %1'ini ithal kitaplar ve %56'sını eğitim alanındaki kitaplar" oluşturur.

Hüseyin Yıldırım, anılarını yazmaktan (bence asla yazamayacak!) söz eder. Belki kendisi ayrıntıları ile anlatır yayıncılık macerasını ve "yayıncı-yazar" ilişkisini.

Benden bu kadar...

Hasan Gülsaçan, Detay Yayıncılık, Kızılay-Ankara.

E-posta: detayyay@gmail.com